

Laitilan kaupunki

Mainiampi Laitila

3 kukonaskelta edellä
Munauskin voi olla menestys
Asukas ja yritys ovat kultamunamme

Hyvinvointi

Kommenttipuheenvuoro

Tavoitteesta toimeen

–kokemuksia Raumalta ja Laitilasta

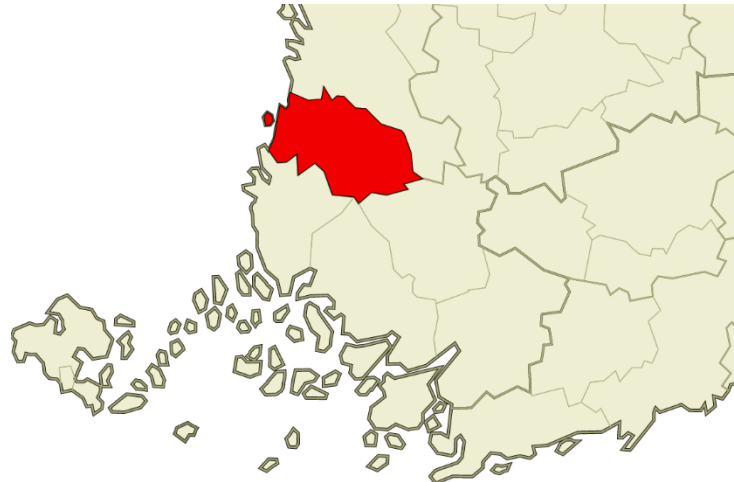
Tuija Kailaste

Ympäristöpäällikkö, HINKU-yhteyshenkilö

7.5.2020

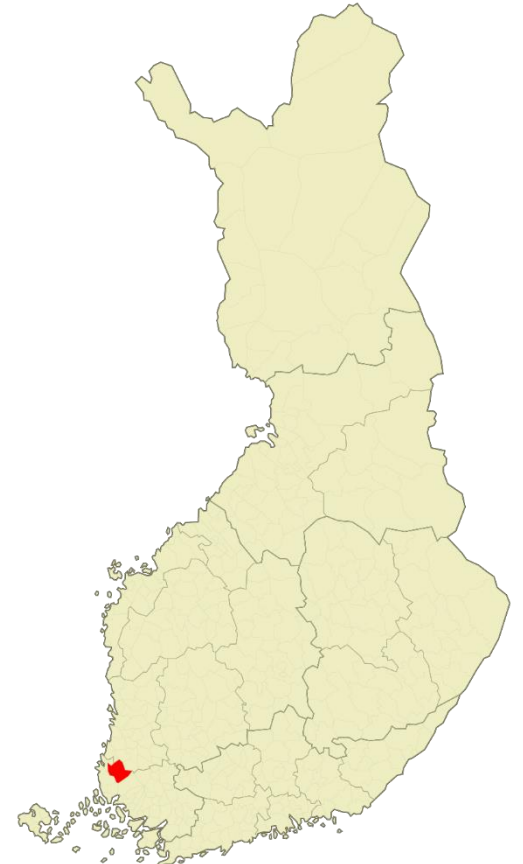
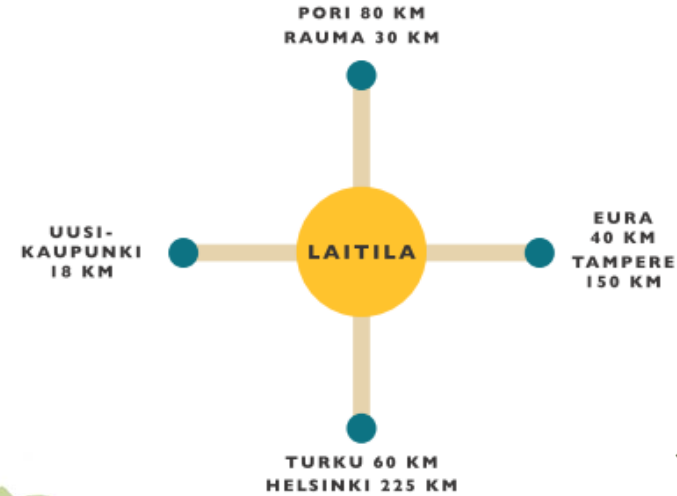
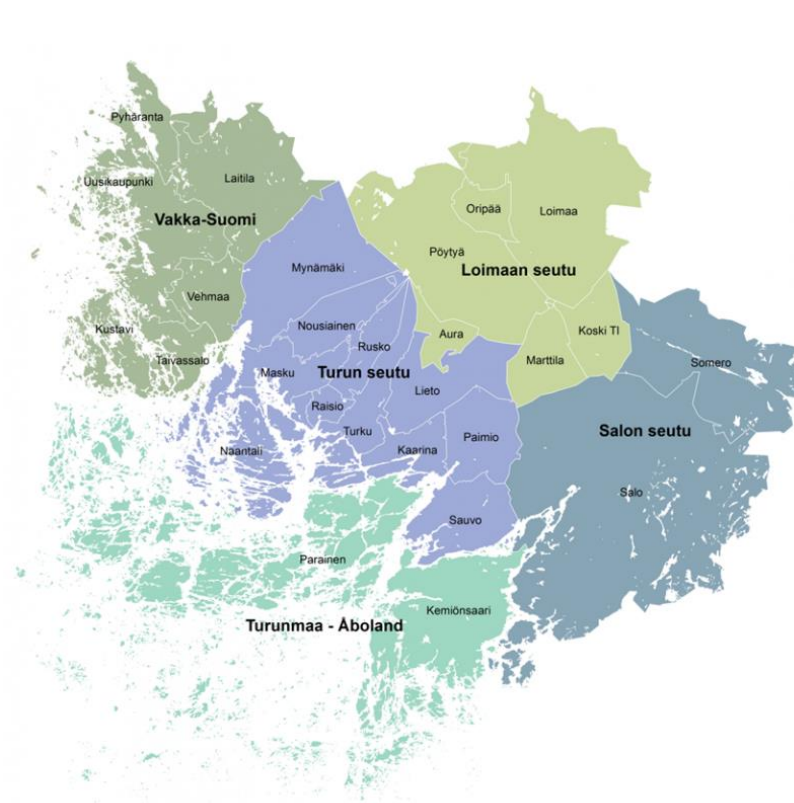
Rauman kaupunki

- Kaupunki 1442
- Asukkaita n. 39 190
- Sijainti valtatie 8:n varrella ja selkämeren rantakaupunki
- pinta-ala 1 110,13 km²
 - maa 496,02 km²
 - sisävetä 13,71 km²
 - merialueita 600,40 km²
- Kaupungin henkilöstö noin 3000

Laitilan kaupunki

- Kunta 1868, kaupunki 1986
- Asukkaita n. 8700
- Sijainti valtatie 8:n varrella
- Pinta-ala 545 km²
 - maa 531 km²
 - vesi 14 km²
- HINKU-kunta
- Kaupungin henkilöstö noin 750

Elinkeinorakenteen erot

RAUMA

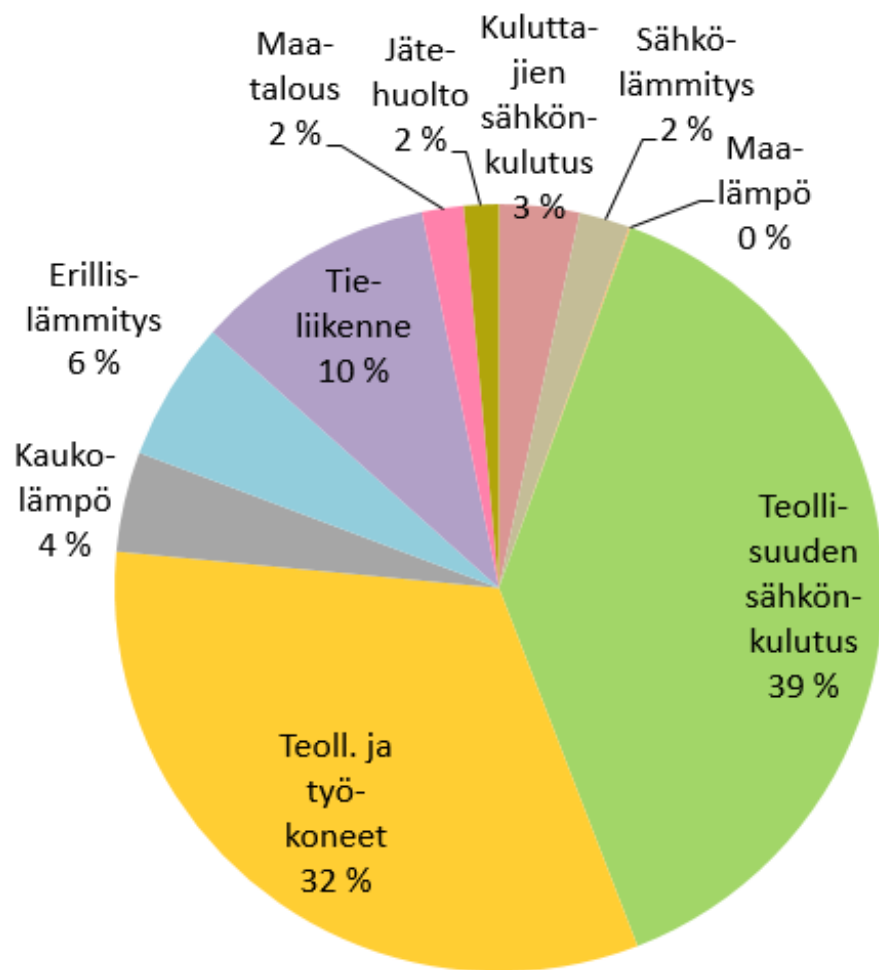
Metalli-, metsä- ja elintarviketeollisuutta sekä satama

LAITILA

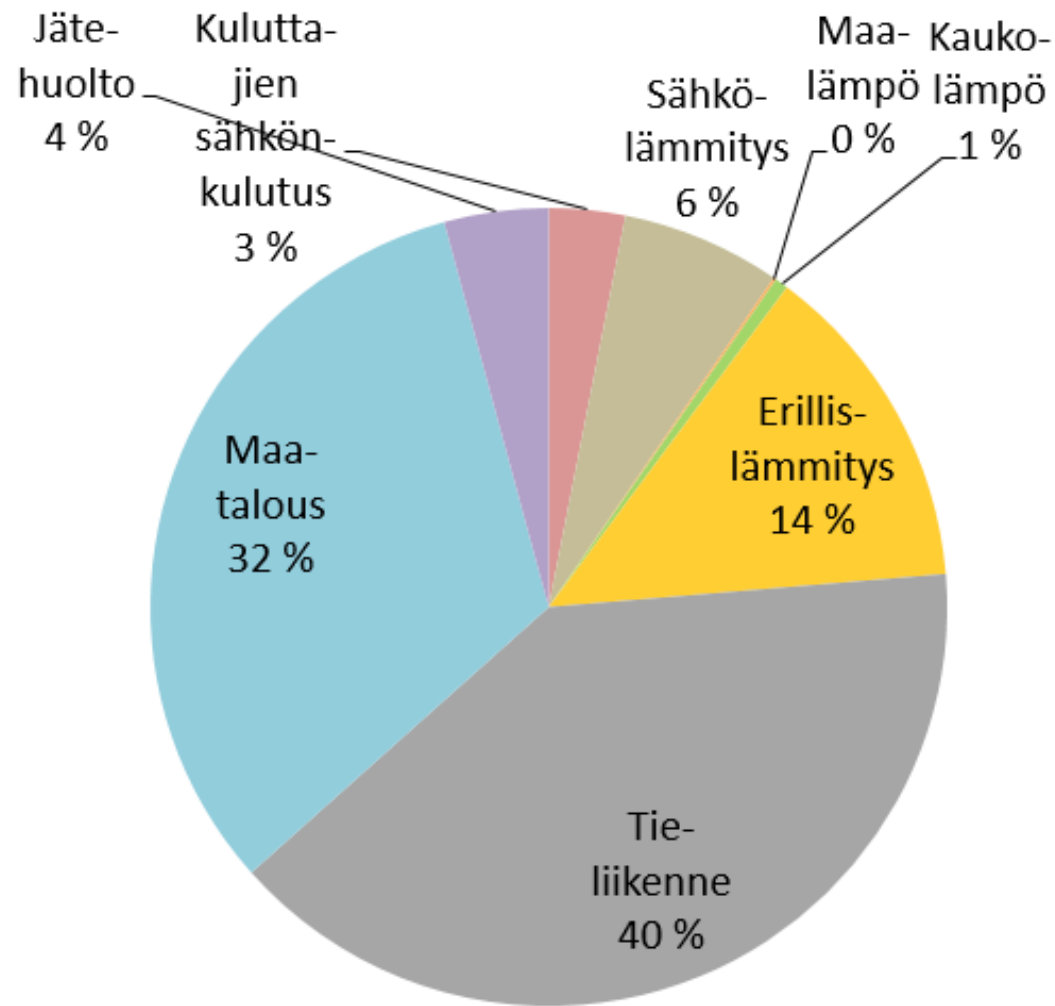

Maatalousvaltainen paikkakunta, mutta myös teollisuutta löytyy

Päästöjen jakautuminen

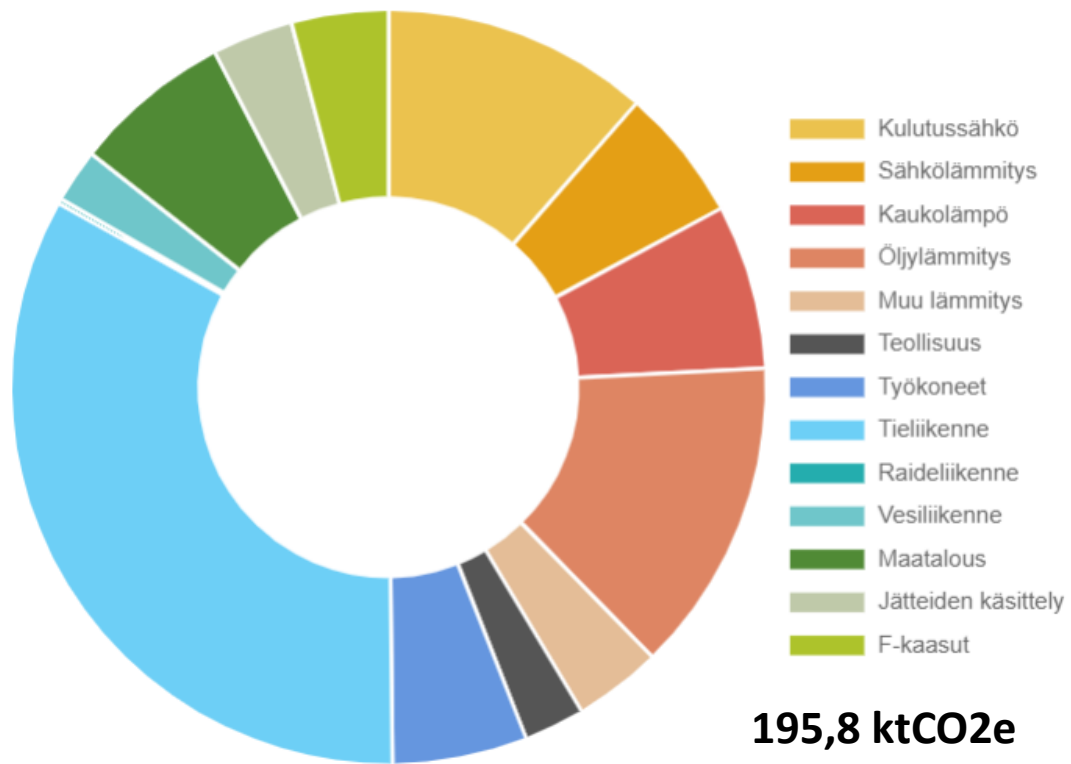

RAUMAN CO₂ päästöt

LAITILAN CO₂ päästöt

PÄÄSTÖJEN JAKAUMA 2017 — RAUMA

195,8 ktCO₂e
per asukas 4,9 tCO₂e

MUUTOS PÄÄSTÖISSÄ — RAUMA

KOKONAISPÄÄSTÖT

2005 - 2017

-35%

MUUTOS PÄÄSTÖISSÄ — RAUMA

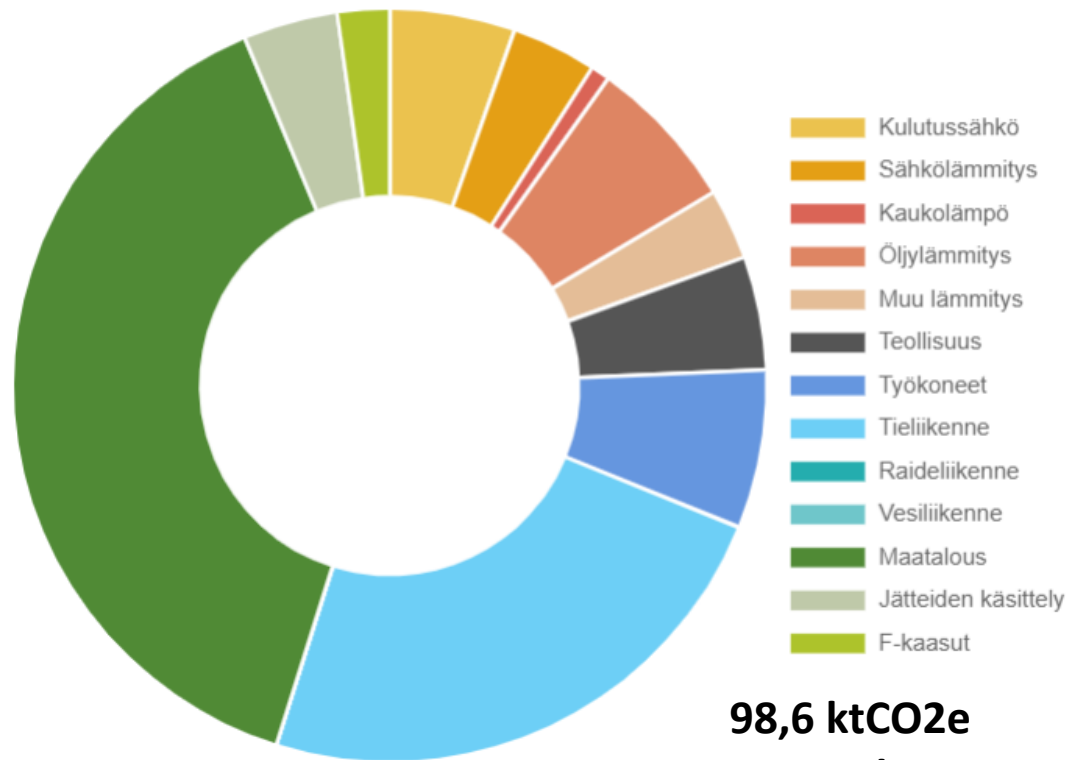
PÄÄSTÖT PER ASUKAS

2005 - 2017

-35%

Valitse vertailuvuosi: ● 2005 ● 2007 ● 2016

PÄÄSTÖJEN JAKAUMA 2017 — LAITILA

98,6 ktCO₂e
per asukas 11,5 tCO₂e

MUUTOS PÄÄSTÖISSÄ — LAITILA

KOKONAISPÄÄSTÖT

2005 - 2017

-5%

MUUTOS PÄÄSTÖISSÄ — LAITILA

PÄÄSTÖT PER ASUKAS

2005 - 2017

-5%

Valitse vertailuvuosi: ● 2005 ● 2007 ● 2016

MAINIOMPI

LAITILA

Lähde: SYKE

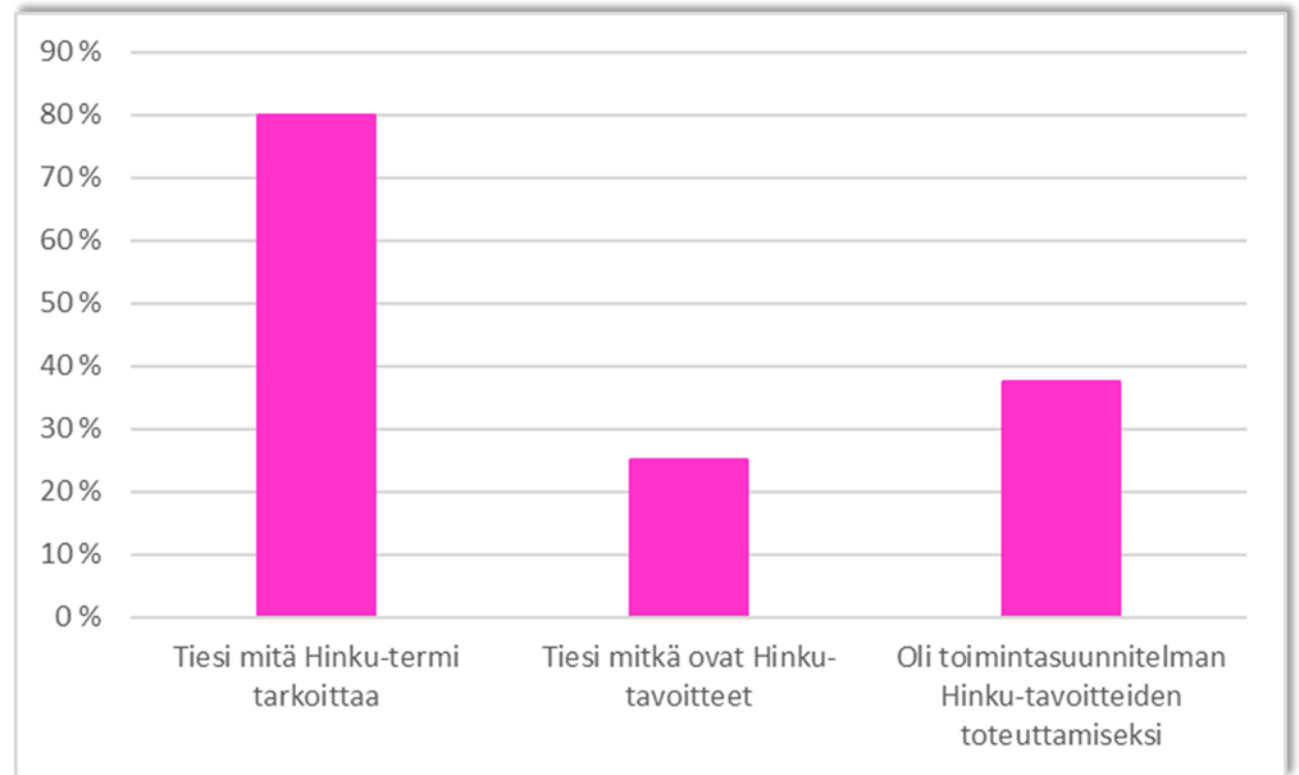
Vastuullinen ilmastotyö

- Raumalla pitkät perinteet energiatehokkuustyössä
- Kaupunginhallitus teki päätöksen kunta-alan energiatehokkuussopimukseen liittymisestä joulukuussa 1999
- Kunnat sitoutuivat HINKU-toimintaan 2013
- Ilmastotyötä ryhdittävät säännöllisesti kokoontuvat HINKU- ja energiatyöryhmä Raumalla
- Laitilassa toimii HINKU-työryhmä

Toiminnan aktivoituminen Raumalla

- Tuli tunne, että vain osalla henkilöstöstä oli käsitys tilanteesta ja vastuu toiminnasta
- Huomattiin, että isojakin ilmastotekoja toteutettiin, mutta ne eivät ikinä päätyneet raportointi vaiheeseen asti **ts. tieto ei kulkenut**

- HINKU-sekä KETS –sopimuksen tavoitteet ja velvoitteet sekä lähtötaso CO₂ päästöjen osalta tuli **JOTENKIN** saada kaikkien tietoon ja sitouttaa kaikki työhön

-> YAMK HINKU–työ ja Hankinta strategian laatiminen

- Työryhmän kokoonpanoa laajentaa lisäämällä työryhmään uusia jäseniä osaamisen mukaan

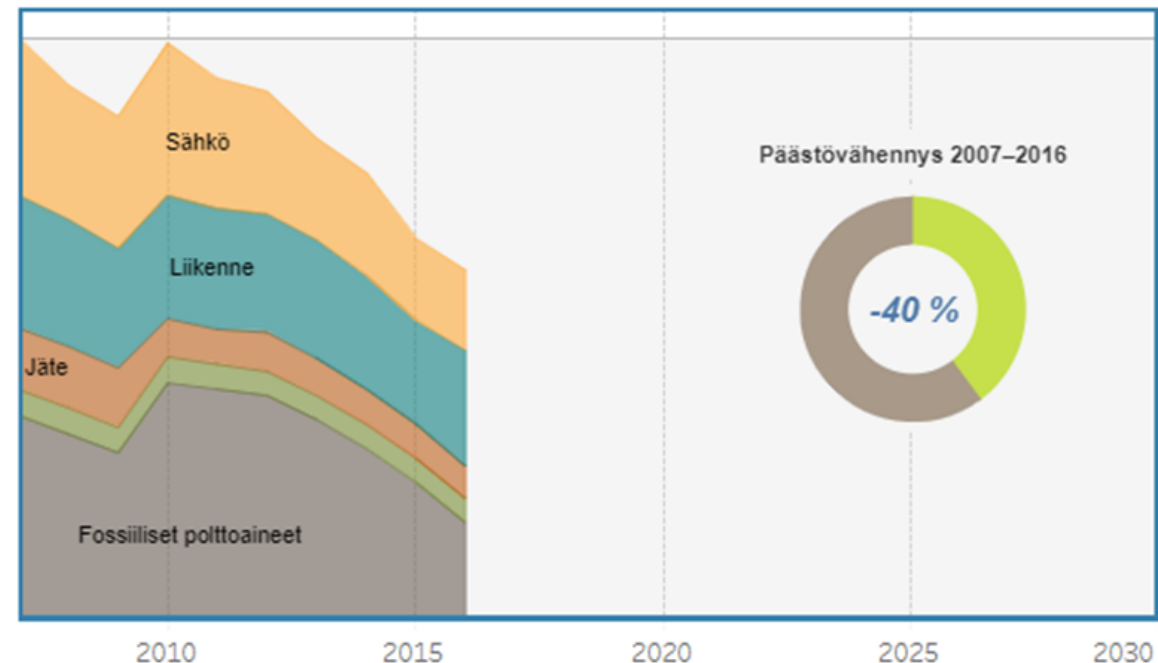
-> tarve energia—alan ja liikenteen osaamiselle

Kasvihuonekaasupäästöt 2007–2016

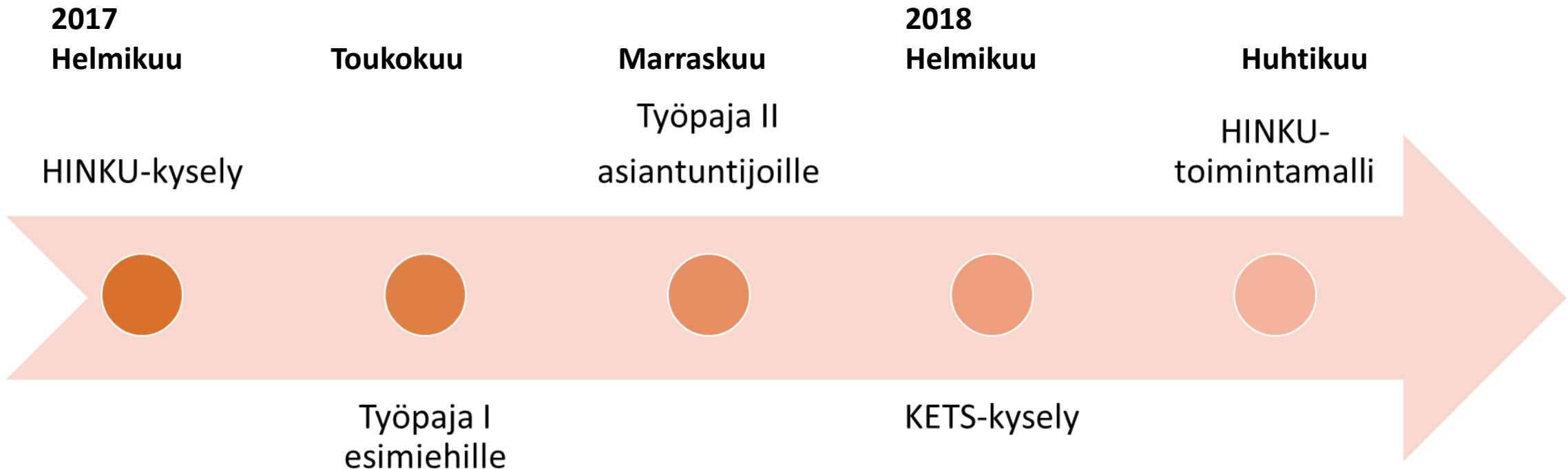
Rauma

Valitse kunta/alue

Rauma

Toiminnan tavoitteiden ja velvoitteiden jalkauttaminen

- esimiehille
- rakenteeltaan helppo
- Vastauksia avoimiin kysymyksiin ei saatu niin hyvin kuin toivottiin

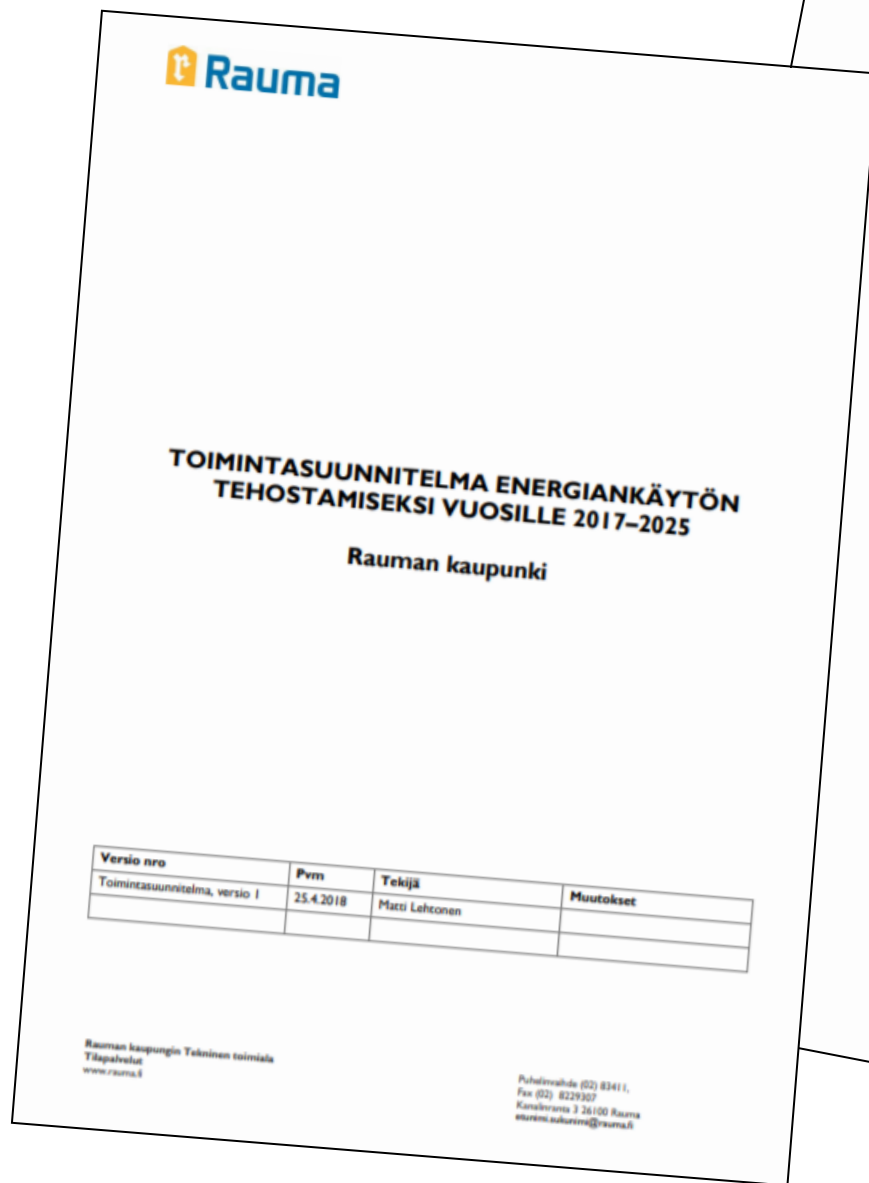
- kyselytuloksien esittely
- toteutettujen ja toteutettavien toimenpiteiden kartoitus

- toteutettujen ja toteutettavien toimien kartoitus

- Omin voimin toteutettu rakenteeltaan haastava KETS-kysely pakotti miettimään ja ymmärtämään energiatehokkuusasiat osaksi omaa työtä

Tulos

- HINKU-toimintamalli
- KETS Toimintasuunnitelma energiankäytöntehostamiseksi vuosille 2017-2025

Toimenpiteiden siirtotiedosto, Energiatohokkuussopimukset 2017

Toimenpiteiden nimi	Toimenpiteiden ID	Raportointivuosi	Toimenpiteiden kuvaus	KTER/TEK	Investointi €	TMA	Säästöt (vuosittainen säästö)					Toteutusvaihe	Toteutusvuosi	Elinikä	ESCD	TEM investointituki
							Sähkö MWh	Lämpö MWh	PA MWh	Jäähd. MWh	Vesi m³					
toimittajan kalustohalli	9291576	2017	Hallin valaistus muutetaan LED valaistukseksi	TEK	45 000		32,0					T	2017	15,0		
Kaupungintalo	9291576	2017	Huoneiden ja käytävien valaistus muutetaan LED valaistukseksi	TEK	10 860		72,7					T	2017	15,0		
Otan monttomies	9291576	2017	Uudisrakennus; E-luku minimitasoa parempi	TEK	0		32,8	32,8				T	2017	50,0		
Ompelien päiväkoti	9291576	2017	Öljylämmityksen vaihto kaukolämpöön	TEK	20 000				24,0			T	2017	10,0		
Otanlahden huoltorakennus	9291576	2017	Öljylämmityksen vaihto kaukolämpöön	TEK	20 000				18,0			T	2017	10,0		
Kuormalaitteiden	9291576	2017	Katuvälön muutos LED valaistukseksi	TEK	200 000		95,0					T	2017	15,0		
SOTE-kuljetusten tehostamiset	9291576	2017	SOTE-kuljetusten tehostamiset	KTER	0				8,0			T	2017	1,0		
Rauman vesi	9291613	2017	Hallinvalaistus muutetaan LED valaistukseksi	TEK	2 000		17,5					T	2017	15,0		
Rauman Satama	9291715	2017	Aluevalaistus muutetaan LED valaistukseksi	TEK	150 000		160,0					T	2017	15,0		

Toimenpiteiden siirtotiedosto, Energiatohokkuussopimukset 2018

Toimenpiteiden nimi	Toimenpiteiden ID	Raportointivuosi	Toimenpiteiden kuvaus
Raumanmeren- ja Pyynpääkoulu	9291576	2018	Energiaohje
Satamakatu 26	9291576	2018	Salin postitus
Raumanmeren koulu	9291576	2018	Likuntatasa
Rauman Satama	9291715	2018	Aluevalaistus
Säihköt	9291576	2018	Hallin valaistus
Korttelin koulu	9291576	2018	Koulun valaistus
Katuvälön saneeraus	9291576	2018	Katuvälön saneeraus
Uutelan ala-aste	9291576	2018	Puhtaus
Nortamonkatu 30 terveysasema	9291576	2018	Huoneiden
Syvärauman koulu	9291576	2018	Huoneiden
Pyynpää koulu	9291576	2018	Huoneiden
Uudenlahden päiväkot	9291576	2018	Huoneiden
Kourujärven koulu	9291576	2018	Huoneiden
Narun koulunuskola	9291576	2018	Huoneiden
Unajan koulu	9291576	2018	Huoneiden
Seaside Industry Park (telakka alue)	9291576	2018	Aurinkopaneeli

Tavoite v. 2020	2 688	Mwh
-----------------	-------	-----

Tavoite v. 2025	5 039	Mwh
-----------------	-------	-----

Saavutettu 30.4.2020	127	%
----------------------	-----	---

Saavutettu 30.4.2020	68	%
----------------------	----	---

Laskennallinen säästö	244 923 €	€
-----------------------	-----------	---

Motivan k.a päästökertoimien mukaan:

Sähkö / CO2	530,2 tCO2
-------------	------------

Lämpö / CO2	179,5 tCO2
-------------	------------

Polttoöljy / CO2	13 tCO2
------------------	---------

YHTEENSÄ:	722,7 tCO2
-----------	------------

Toimenpiteiden siirtotiedosto, Energiatohokkuussopimukset 2019

Toimenpiteen nimi	Toimenpiteen ID	Raportointivuosi	Toimenpiteen kuvaus	KTER/TEK	Investointi €	TMA	Sähkön MWh	Lämpö MWh	PA MWh	Jäähd. MWh	Vesi m³	Toteutusvaihe	Toteutusvuosi	Elinikä	ESCD	TEM investointituki
Pohjoislahden koulu	9291576	2019	Uudisrakennus; E-luku minimitasoa parempi	TEK	0		565,8					T	2019	50,0		11 250 €
Päijälän päiväkoti	9291576	2019	Uudisrakennus; E-luku minimitasoa parempi	TEK	0		35,4					T	2019	50,0		5 254 €
Marela	9291576	2019	Sähkölämm. korvaaminen lämpöpumpulla	TEK	10 000		40,0					T	2019	15,0		
Kylmäpöytä ja lämmitys	9291576	2019	Aurinkopaneeli	TEK	15 000		11,3					T	2019	15,0		
Otan huoltorakennus	9291576	2019	Aurinkopaneeli	TEK	15 500		11,3					T	2019	15,0		3875
Katuvälön saneeraus	9291576	2019	Katuvälön LED valaistus	TEK	333 687		54,2					T	2019			
Kaupungintalossa	9291576	2019	Varaston loisteputket LED-putkiksi	TEK	1 850		1,5					T	2019	5,0		
Merikoulu	9291576	2019	Ulkopöydän ohohopeavalaisimet LED-valaisimiksi	TEK	700		2,6					T	2019	12,0		
Unajan koulu	9291576	2019	Ulkopöydän ohohopeapolttimot LED-polttimiksi	TEK	1 050		3,1					T	2019	5,0		
Ompelien päiväkoti	9291576	2019	Ulkopöydän valaisimet LED-valaisimiksi	TEK	2 950		2,0					T	2019	12,0		
Korttelin koulu	9291576	2019	Ulkoväestöksen suodatus LED-valaistukseksi	TEK	3 350		2,3					T	2019	12,0		
Lapin paloasema	9291576	2019	Loisteputkia LED-polttimiksi + liikuntamatia	TEK	3 000		10,7					T	2019	12,0		
Raumanmeren koulu	9291576	2019	Käsitötilojen valaistuksen paritus	TEK	10 000		4,2					T	2019	12,0		
Isometsä kunnosaapito	9291576	2019	Puutyötilojen valaistuksen parantaminen	TEK	1 300		1,7					T	2019	12,0		
Karin koulu	9291576	2019	Likuntatilan valaistuksen vaihto	TEK	8 900		3,7					T	2019	12,0		
					407287		750	0	0	0		T	2019	12,0		20379

Näin Rauma toteuttaa kiertotaloutta

2000
Ensimmäinen energia-säästösopimus allekirjoitetaan

2002
Jäteveden yhteispuhdistamo
Vuonna 2005 energiasäästösopimusta jatketaan

2006
Biovoima Oy - n. 90% uusiutuvalla energialla toteutettua lämpöä

2008
Energiatehokkuus-sopimus (KETS 2008-2016) allekirjoitetaan

2012
Varhaiskasvatuksen kestävä kehityksen opas

2013
Kehti hiilineutraalia kuntaa
- Hinku-yhteistyöverkosto

2014
Rauman kaupungin Uusiutuvan energian kuntakatselmus julkaistiin
Seaside Industry park
- Telakan uusiokäyttö
-> 33 yritystä, yhteinen CRM-hotelli

2016
Energiatehokkuus-sopimuksen (KETS 2008-2016) säästövoitteet saavutettiin 93 %
Jätteiden yö-tapahtuma
- n. 800 kävijää vuodessa
Teolliset symbioosit -työpaja, FISS-toiminta

2017
CleanTech-katalogi
- CleanTech-klusterin kehittäminen
Energiatehokkuus-sopimus (KETS 2017-2025) allekirjoitetaan

2018
Betonipurkajätteen hyödyntäminen maanrakennuksessa
Kestävän liikkumisen edistäminen jalkaisin ja pyöräillen
- 80% kuntalaisista asuu 5 km säteellä keskustasta

2019
Lakarin aurinko-energian tuotanto-aluekaava
Koulujen ruokahävikki lahoitetaan SPR:lle
Suomen tehokkaimpia aurinkovoimalaita Seaside Industry Parkissa
Vanha Rauma / Samsallaanmäki
Siväraumanlahden pienvenesataman teräsputkipönttö-laituri
Ensimmäiset aurinkovoimala-järjestelmät käynnistettiin

2020
Sampsaanlahden satama-alueen täyttölentäisyyksellä
- Pilaantuneiden sedimenttien hyödyntäminen

2021
Koulujemme, jätevedet-hanke
CleanTech-toimialan selvitys
Resurssilaskelmat
- Tuoteistettu palvelu
Hinku-kunnajärjestykselle
- Energialaskelma-palvelu yrityksille

2022
Siivouspäivä
- Kansallinen tapahtuma
Resurssitehokkuus-käysli
- 10 yritystä, luotuin parhaat käytännöt ja kehittämiskohteet mm. materiaali- ja energiatehokkuudessa, jätteiden ja kierrätyksen kierrätyksessä sekä logistiikassa ja varustelussa.

2023
Karin kampuksen energiatehokkuus-suunnittelussa hyödynnetään energiaoptimointia
- Vanhan Rauman hiilinielu-selvitys
- Ruokahävikkipaapit kirjastossa
- Maalainespankki
- Varhaiskasvatuksen oppikopat -hanke
- EKOkompassi Pitsiväkeille
- Kaupunkipyörät
- Kestävän matkailun hanke
[Samsallaanmäen opastus mobiilisovelluksella]

TULOSSA
- Kiertotalouspuisto
- Henkilöliikenteen logistiikan optimointi-hanke
- Etätömahdollisuuksien kehittäminen

2030
HIILINEUTRAALI KUNTA

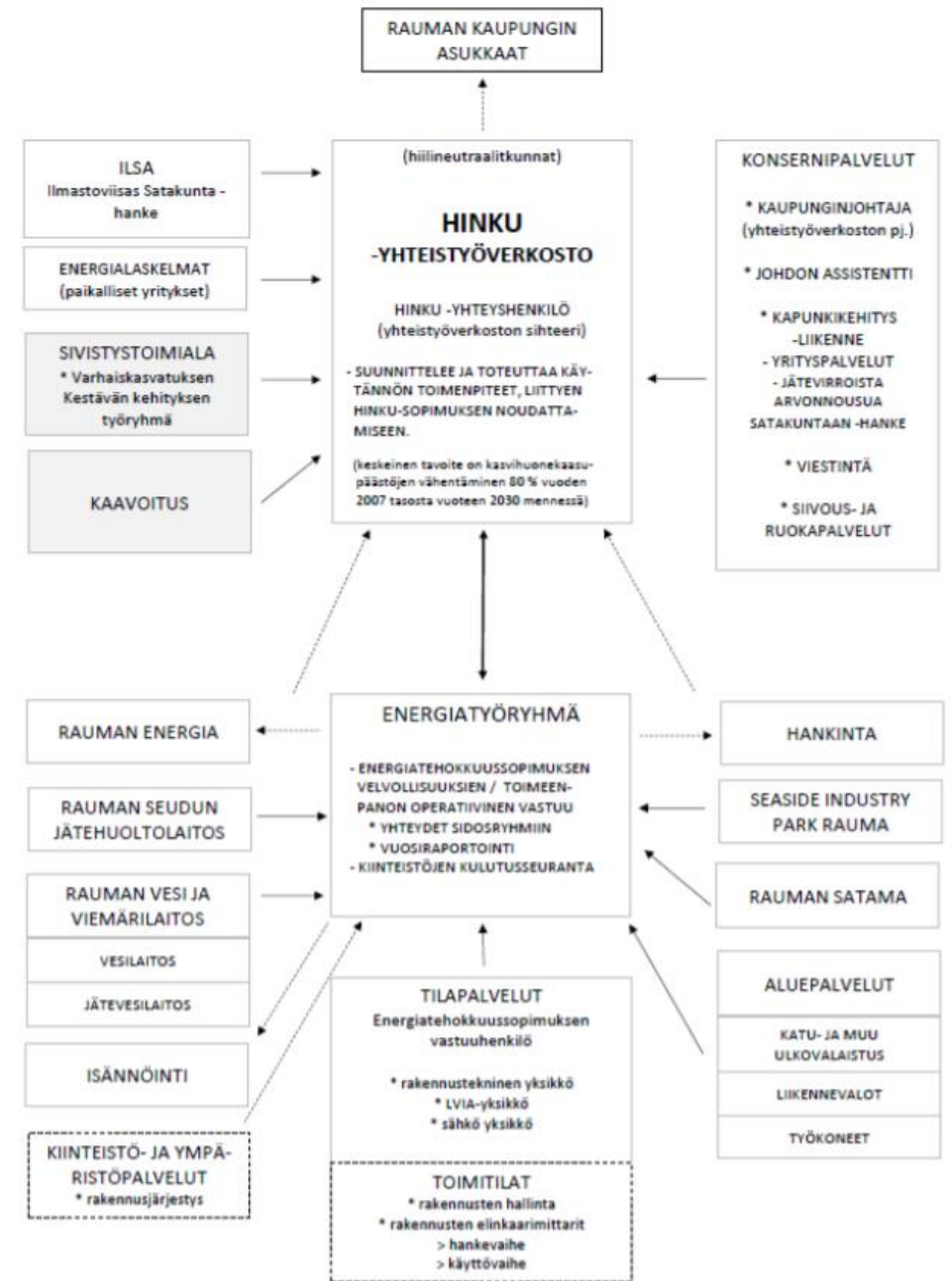
- HINKU-yhteistyöryhmä

- Kokoontuu 4 kertaa vuodessa
- KJ puheenjohtaja ja eri toimialat edustettuina

- Energiatyöryhmä

- Kokoontuu 8 kertaa vuodessa
- KETS vastuuhenkilö PJ /
Teknisen toimen
tilapalveluiden
rakennuttajapäällikkö

Kaikki kolme avainhenkilöä osallistuivat kaikkiin yhteensä 12 kokoukseen.

ENERGIATEHOKKUUDEN PARANTAMINEN

Kestävä kehitys huomioidaan kaikessa. HINKU-kuntana tavoittelemme 80 prosentin päästövähennystä vuoteen 2030 mennessä. Toteutamme energiatehokkuussopimuksen mukaisia toimenpiteitä. Parannamme rakennusten energiatehokkuutta uudisrakentamisessa ja vanhojen rakennusten korjaamisessa.

Neljä linjausta tukee hyvinvointia ja kehittymistä

TERVEELLINEN, TURVALLINEN JA PALVELEVA RAUMA

Raumalla palvelut toimivat ja arki on helppoa. Huolehdimme kestävästi ympäristön terveellisyydestä, turvallisuudesta ja viihtyisyydestä.

VIREÄN ELINKEINOELÄMÄN RAUMA

Vahvan taloutemme perusta on vireä elinkeinoelämä ja korkea työllisyysaste, jolla turvaamme kaupungin elinvoimaisuuden ja kaupunkilaisten palvelut.

HYVIEN YHTEYKSIEN RAUMA

Kaupungin fyysiset ja digitaaliset yhteydet sekä toiminnalliset ja sosiaaliset verkostot ovat kattavat. Kaupungissa on helppo liikkua.

HOUKUTTELEVA RAUMA

Rauman vahva tarina ja uudet, rohkeat ideat houkuttelevat tapahtumia, kävijöitä, opiskelijoita, yrityksiä ja uusia asukkaita. Yhdessä tekemällä syntyy "kokoaan suurempi Rauma".

Ilmastotyö käynnistäminen Laitilassa laaja-alaisemmin 2019-2020

Saman ajankohtaisen tiedon levittäminen päästötilanteesta ja –tavoitteista kaikille.
Esimiehet nimesivät henkilöt toimialoiltaan HINKU-yhteistyöryhmään.

Kaupungin
johtoryhmä
4.11.2019

SOTE
johtoryhmä
14.11.

Vakka-Suomen
Voima Oy
29.11.
ja 16.1.2020

Sivistystoimen
Johtoryhmä
16.1.2020

Laitilan HINKU-
yhteistyöverkostossa noin
16 jäsentä.

Sivistys ja sosiaali- sekä
terveystoimi hyvin
edustettuina.

Energiayhtiön rooli
toimivuuden kannalta
olennainen!

Raumalla nämä oli lähes
mahdoton saada mukaan.

Raumalla
varhaiskasvatuksella oli
oma kestävän kehityksen
ohjausryhmä.

Ilmastotyön eteneminen 2020

HINKU- yhteistyöryhmän kokous 29.1.2020

- pj. kaupunginjohtaja
- 16 jäsentä
- Sivistys ja sosiaali- sekä terveystoimialat hyvin edustettuina Raumaan verrattuna

KYSELY Kaupunki, yritykset ja asukkaat

- Vastauksia tuli yhteensä 53
- Vastaukset toimivat paikallisina suunnannäyttäjinä mm. HINKU-viestinnän toteuttamisen osalta, mutta myös muuten

HINKU-kartan työstämisen aloittaminen

- Kootaan jo nyt toteutetut merkittävimmät toimet, mutta myös haaveet Raumalla kertyneitä kokemuksia hyödyntäen
- Viedään aktiivisesti toteuttamatta jääneitä hyviä toimia eteenpäin

HINKU- yhteistyöryhmän kokous 12.5.

- jo nyt on nähtävissä toiminnan aktivoitumista sekä innostusta
- ensimmäinen kokous 2020 sysäsi useita asioita eteenpäin
- Tavoitteena tuoda kaikille sama yhteneväinen tieto toiminnasta ja sen tavoitteista ja etenkin saavutuksista

Ilmastotyö HINKU-yhteyshenkilön näkökulmasta

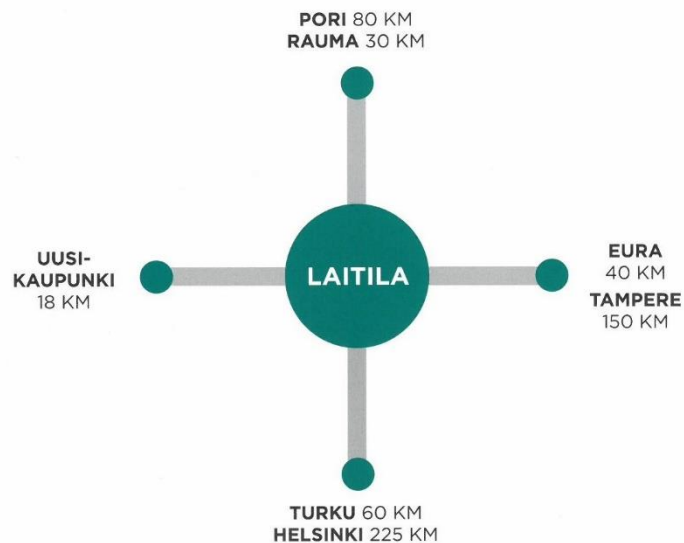
- HINKU-yhteyshenkilön rooli on tiedon välittämistä ja motivoimista, ihmisten ja asioiden törmäyttämistä sekä tukemista eri energiatehokkaissa toimissa ovat ne sitten pieniä tai suuria

Aineistoa on nykyisin hyvin saatavilla ja niiden avulla on helppo motivoida toimintaa paikallisiin tarpeisiin nähden sopivaan suuntaan.

- Kohderyhmiä ovat kaupungin omat työntekijät, kuntalaiset, yritykset sekä eri asiantuntijatahot

Arkisimmat yhteistyötahot Laitilassa ovat Valonia, Varsinais-Suomen ELY, **Ilmastovastuujaosto**, Suomen ympäristökeskus

Kiitos

Laitilan kaupunki

Tuija Kailaste

Puh. 050 342 8745

tuija.kailaste@laitila.fi

www.laitila.fi

Puhelinvaihte: 02 85 011 • Käyntiosoite: Keskuskatu 30
Postiosoite: PL 25, 23801 Laitila • hallinto@laitila.fi • www.laitila.fi

